זון אויפגאנג — 6.56.
זון אונטערגאנג — 5.29.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואַרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער:
טיילוויז וואלקנדיק, קיל

מאנטאג, כח׳ תשרי, תרצ״א.
דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. Published daily except Saturday and Sunday.
Vol. 20, No. 204. Winnipeg, Monday Oct. 20, 1930.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 23 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

סעסיע פון אמעריקאנער אידישן קאָנגרעס געעפנט

הענרי סנעל, ארבעטער מיטגליד פון שאו קאָמיסיע, באגריסט דעם קאָנגרעס און פארזיכערט, אז ענגלאנד וועט העלפן אידן אויפבויען זייער נאציאָנאלע היים. — טרויעריקע באַריכטן פון רומעניע, פוילן, דייטשלאנד און רוסלאנד, — דיס־קרימינאציעס אין אמעריקע באריכטעט.

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואַרט" פון "איטא")

וואשינגטאן, אקט. 20 (איטא). — אנטי־אידישע דיסקרימינאציעס אין אמעריקא־נער קאלערזשעס, די לעצטע אנטי־סעמי־טישע פאסירונגען אין דייטשלאנד און אויך די אידישע לאגע אין פאלעסטינע, רומעניע, רוסלאנד און פוילן, — זיינען ברייט באריכטעט און באהandלט געווארן אויף „עקטיקער סעסיע פון׳ם אמעריקא־נער אידישן קאָנגרעס.

דער קאָנגרעס האט זיך געעפנט נעכטן אין ווילארד האטעל, אין דער פּפּוועזנהייט פון רבי סטיפען וויז. דעם אזוי־גערופע־נעם פאטער פון׳ם אידישן קאָנגרעס, וועל־כער אין קראנק אין נויריאָרק.

דער צענטראלער אינטערעס ביים קאָנ־גרעס איז געווען הענרי סנעל, ברוטישער ארבעטער פירער און מיטגליד פון דער געווען אנער שאו קאָמיסיע, וועלכער איז געקומען אחער ספּעציעל צו אדרעסירן דעם אידישן קאָנגרעס.

"ענגלאנד וועט ניט ברעכן איר ווארט צום פארשפּראָכענעם לאנד און וועט דער־פילן די באַרזיגונגען פון׳ם מאנדאט און פון דער באלפור דעקלאַראַציע, צו העלפן גרינדן די אידישע נאציאָנאלע היים אין ארץ־ישראל — האט מר. סנעל דערקלערט אין אן אינטערעסאנטער רעדע ביים באַנ־קעט געגעבן לכבוד אים פון׳ם קאָנגרעס לעצטן אונט.

מר. סנעל האט שטארק באַדויערט דעם אפּשטעל פון אימיגראַציע, דערקלערנדיק עס פאר א פאלשן שריט מצד דער בריטי־שער רעגירונג. ער האט אויסגעדריקט די האפענונג, אז די סכסוכים צווישן די אידן און די אראבער וועלן ביסלאַכווייז פאר־שווינדן, און ער האט געגעבן וועגן דער נויטווענדיקייט פון אידישע־אראבישער מיטארבעטערשאפט.

איבער 300 דעלעגאטן האבן ביינע־וואוינט די פרימאָרגנדיקע עפענונג זיצונג, אונטער דער פארזיצערשאפט פון בער־נארד ס. דייטש. וועלכער האט אונטער־געפירט אן סך־הכל פון דער איצטיקער אי־רישער לאגע אין פארשיידענע אייראָפּאיי־אישע לענדער און האט געגעבן א טרויע־ריק בילד פון׳ם אידישן לעבן אין פוילן,

רומעניע, רוסלאנד און פוילן. — זיינען ברייט באריכטעט און באהandלט געווארן אויף „עקטיקער סעסיע פון׳ם אמעריקא־נער אידישן קאָנגרעס.

דער קאָנגרעס האט זיך געעפנט נעכטן אין ווילארד האטעל, אין דער אפּוועזנהייט פון רבי סטיפען וויז. דעם אזוי־גערופע־נעם פאטער פון׳ם אידישן קאָנגרעס, וועל־כער אין קראנק אין נויריאָרק.

דער צענטראלער אינטערעס ביים קאָנ־גרעס איז געווען הענרי סנעל, ברוטישער ארבעטער פירער און מיטגליד פון דער געווענענער שאו קאָמיסיע, וועלכער איז געקומען אחער ספּעציעל צו אדרעסירן דעם אידישן קאָנגרעס.

"ענגלאנד וועט ניט ברעכן איר ווארט צום פארשפּראָכענעם לאנד און וועט דער־פילן די באַרזיגונגען פון׳ם מאנדאט און פון דער באלפור דעקלאַראַציע, צו העלפן גרינדן די אידישע נאציאָנאלע היים אין ארץ־ישראל — האט מר. סנעל דערקלערט אין אן אינטערעסאנטער רעדע ביים באַנ־קעט געגעבן לכבוד אים פון׳ם קאָנגרעס לעצטן אונט.

מר. סנעל האט שטארק באַדויערט דעם אפּשטעל פון אימיגראַציע, דערקלערנדיק עס פאר א פאלשן שריט מצד דער בריטי־שער רעגירונג. ער האט אויסגעדריקט די האפענונג, אז די סכסוכים צווישן די אידן און די אראבער וועלן ביסלאַכווייז פאר־שווינדן, און ער האט געגעבן וועגן דער נויטווענדיקייט פון אידישע־אראבישער מיטארבעטערשאפט.

איבער 300 דעלעגאטן האבן ביינע־וואוינט די פרימאָרגנדיקע עפענונג זיצונג, אונטער דער פארזיצערשאפט פון בער־נארד ס. דייטש. וועלכער האט אונטער־געפירט אן סך־הכל פון דער איצטיקער אי־רישער לאגע אין פארשיידענע אייראָפּאיי־אישע לענדער און האט געגעבן א טרויע־ריק בילד פון׳ם אידישן לעבן אין פוילן,

דערזיצער פון אמעריקאנער אידישן קאָנגרעס

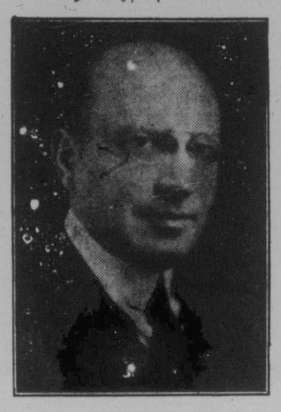

בערנארד ס. דייטש

נייעס בקיצור

אין דער זאוועטרוכע וואס האט געבר־שעוועט לעצטן דאנערשטאג אין רעדזשיי־נע און אומגעגנט, זיינען פינף רעדזשיינע מענשן אומגעקומען אין א אוטאמאביל, דריי מייל פון רעדזשיינע. זיי זיינען גע־פונען פארברענט אין א דערבייאיקן פארמערס, צוזאמענגעקוועטשט אין׳ם פאר שאטענעם מיט שניי אוטאמאביל. נאך צוויי מענשן אין׳ם אוטאמאביל, וואס זיינען געבליבן לעבן, זיינען אפּגע־פירט געווארן אויף א אמבולאנס אין רע־דזשיינער שפּיטאל. עס קאן זיין, אז זיי זיינען פארגיפטעט געווארן פון מאנאק־סייד גאז.

דער דאזיקער שניי־שטורם, איינער פון די שלימסטע אין דער געשיכטע פון דער וועסט פאר אקטאבער. האט פאראורזאכט א גרויסע צאל עקסידענטן אין די פריירי פּראווינצן. אז עדמאנטאנער מאן אין גע־טויט געווארן, ווען זיין אוטאמאביל האט זיך איבערגעקערט אויף א דרום אלבער־טער וועג.

דער גאנצער פארקער אין די פריירי פּראווינצן אין פארקיפלט געווארן פון די שניי־שטורעמס וואס האבן געבושע־וועט די לעצטע טעג פון דער פארגאנגע־נער וואך, און באנען האבן פארשפּעטיקט אויף גאנצע מעת־לעת׳ן.

צווישן פּעדריין אין ביגאר, מאסק., איז די איינזבאן שניי פופציג פוס טיף, און מיט הורבעס שניי פופציג פוס טיף, און אפילו די ארויסגעשיקטע שניי־פּלוגן האט בען זיך דורך זיי ניט געקאנט דורכשלאַ־גען. מאסקאטאן אין פארבליבן אן מילקי־וועג די שטאט איז אפּגעשניטן געווארן פון די ארומיקע פארמס.

באַווייזן, אז די אנטיסעמיטישע ראיאָטן אין בערלין זיינען געווען אָרגאניזירט

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואַרט" פון "איטא")

בערלין, אקט. 20 (איטא). — דער פּאָ־ליציי פּרעזידענט אנאנסירט וועגן באוויזן אז די אנטי־אידישע עקסצעסן אויף דייטש־ציוניסטישע לעצטן מאנטאג זיינען גע־ווען גוט־אָרגאניזירט און אויסגעפּלאנט אין פאראויס. אונטער דער פיערשאפט פון א געניטער האנט. די נעשעפט־פּלע־צער זיינען פריער אויסשפּיאָנירט געווארן צו באשטעטיקן, וועלכע זיינען אידישע.

די פּאָליציי באט איצט אן א באלוינונג פון פינף טויזנט מארק צו וועלכע׳ס אין פּערזאן וואס וועט געבן אינפאָרמאציע, וועלכע זאל פירן צום ארעסט און פאר־אורטייל פון אנטיילנעמער אין די ראיאטן און אגיטאטאָרן.

ווי דער "איטא" ווערט באקאנט, האבן די בערלינער נעשעפטסלייט, פאר די מאָר־טאנדיקע עקסצעסן געקראָגן צירקולאָרן אין וועלכע זיי זיינען אויפגעפאָדערט גע־ווארן צו אינפאָרמירן די נאציאָנאל־סאָציאַ־ליסטן וועגן זייער נאציאָנאלטעט. אויב זיי וועלן ניט געבן די אינפאָרמאציע, וועלן ניט געבן די אינפאָרמאציע, וועלן זיי אנגענומען ווערן פאר אידן, האט דער צירקולאר געלייטעט.

די פּאָליציי האט געפונען ביי די ארעס־טירטע נאציאָנאל סאָציאַליסטישע רייאָ־טערס ליסטן פון געשעפטן אנגעצייכנט פאר די אטאקעס, איינשליסנדיק א ניט־אידישע פירמע, וואס האט ניט געענט־פערט אויפ׳ן צירקולאר, און ביי וועלכער די פענסטער זיינען דערפאר צעשמעטערט געווארן.

פאר די איבערפאלן, ווערט באקאנט, האבן די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע „שטורם טרופּן" אפּגעהאלטן א פארזאַמ־לונג צו דיסקוטירן די אָרגאניזאציע פון די אטאקעס.

בערלין, אקט. 20 (איטא). — גרויסע אומארדענונגען זיינען אויסגעבראכן אין שטוטגארט, בעת א מון דעם דארטיגן טעאַ־טער איז אויפגעפירט געווארן אסיף דיר מאוזס נעגערשע קאמעדיע „שאנס פון הארלעם". די היטלעריסטן האבן אביבער גערופן די אויפפירונג און טערארזירן דערנאך דאס פּובליקום, וואס איז זיך צע־זיי אנגענומען ווערן פאר אידן, האט דער לאפן אין א פאנעק.

אנטי־שילם דעמאנסטראנטן ווערן צוריק ארעסטירט

(ספּעצ. טעלעג. צו ד״א.וו. דורך "איטא")

תל־אביב, אקט. 20 (איטא). — נאך א טאגיקן פארהער פאר ריכטער האַרקאַווי האט זיך דער פּראָצעס פון די אנטי־שילם דעמאנסטראנטן פארענדיקט מיט א קאָ־מישן טעות. די אנגעקלאגטע זיינען באַ־פרייט געווארן, נאכדעם ווי דער ריכטער האט דערקלערט, אז ער האט געקראָגן א באַפעל פון׳ם היי־קאמישאנער זיי צו באַ־פרייען, — אבער זיי זיינען אויך צוריק ארעסטירט געווארן.

—(:·:)—

הינער אידישער גראַ־סער באַרויכט אויף $300

לואיס פריינקל, איינגנטימער פון א גראַ־סערי סטאר אויף 435 פעמבינא הייוויי, האט געמאלדן דער פּאָליציי, אז צוויי באנדיטן האבן אים באַרויבט שבת 11.50 ביינאכט ווען ער האט שוין געהאלטן אין פארשליסן זיין סטאר.

ביים אריינקומען אין סטאר האט איין באנדיט אים געדראָהט מיט א רעוואלווער, ער זאל אויפהויבן די הענט און דער צווייטער האט צוגעקומען פון קאסע קעסטל $300.00 און זיי זיינען פארשוואונ־דען אין דער פינסטערניש.

וויַיץ שניט פון דער וועלט איז ארום פיר ביליאָן מיט 470 מיליאָן בושל

דאס איז מיט 265 מיליאָן בושל מער ווי לעצטן יאָר — סאָוועטי־שער עקספּאָרט סורפּלוס איז 48 מיליאָן בושל — פּראַנקרייך האט פארמאכט אירע טויערן פאר סאָוועטישע וויַיץ

אטאוואַ, אקט. 19. — דער היי־יאָרי־קער וויַיץ־שניט פון דער וועלט וועט אפּ־שעצאיט מיט 4,470,544,000 בושל, אין פארגלייך מיט 4,204,000 בושל לעצטן יאָר, — לויט די ציפערן פארעפנטלאכט פון דער דאמיניאָן ביורא אף סטאטיס־טיקס.

דערין ווערט אפּגעשאצט, איז דאָ אן עקספּאָרט סורפּלוס, צום פארקויף אויפ׳ן וועלט מארק, פון איין ביליאָן מיט 272 ביליאָן בושל. דעם גרעסטן עקספּאָרט סור־פּלוס פון וועלכן׳ס איז לאנד האט קאנאַ־דע, — 264 מיליאָן בושל. סאָוועט רוס־לאנד עקספּאָרט סורפּלוס ווערט אפּגע־שאצט אין 48 מיליאָן בושל.

די וועלט אנפראגע ווערט אפּגעשאצט אין 752 מיליאָן בושל, — ארום 58 פּראָצענט פון׳ם עקספּאָרט סורפּלוס. גרויס בריטאניע דויטיקט זיך אין א אינפּאָרט פון אן ערך 224 מיליאָן בושל.

קאנאַדע האט עקספּאָרטירט פאר אור־גוסט און סעפּטעמבער איבער 52 מיליאָן בושל; דערפון איבער 31 מיליאָן בור־שעל קיין ענגלאנד, און דאס איבעריקע — קיין נידערלאנד, איטאליע, בעלגיע און די פאראייניקטע שטאטן (די פאר־אייניקטע שטאטן מוזן אנקומען צו קאנאַ־דער האַרבעט וויַיץ פאר בעסערע סאָרטן מעל. רעד.).

פאר די צוויי חדשים אין דער קאנאַ־דער וויַיץ עקספּאָרט געווען 2½ מאל גרע־סער ווי פאר דעם זעלבן פּעריאָד לעצטן יאָר.

אטאוואַ, אקט. 19. — כאטש סאָוועט רוסלאנד ליידעט פון א מאנגל אין וויַיץ פאר איינגענעם געבראָך, האט זי אבער אן עקספּאָרט סורפּלוס פון 48 מיליאָן בושל. לויט דער אפּשאצונג פון דער רא־מיניאָן ביורא אף סטאטיסטיקס. די אפּ־שאצונג פון׳ם סאָוועטישן וויַיץ שניט דאס יאָר איז 760,380,000 בושל, — מיט 66 מיליאָן בושל מער ווי לעצטן יאָר. ביז סעפּט. 25טן האט זי עקספּאָרטירט 12,305,600 בושל וויַיץ.

סאָוועט רוסלאנד האט "אראפּנעשאטן" אירע וויַיץ אין ענגלאנד, האלאנד און אי־טאליע. א פארזוך אראפּצושטן וויַיץ אין פראנקרייך איז ניט געלונגען, ווייל דאר־טען איז דורכגעפירט געווארן א געזעץ וואס פארבאט די מילנערס צו באנוצן מער ווי צען פּראָצענט אינפּאָרטירטע וויַיץ. די סאָוועטישע וויַיץ טראנספּאָרטן פון שווארצן ים, וואס זיינען אנגעקומען קיין האווער, האבן דערפאר געמוזט אפּ־שווימען קיין איטאליע, וואו די וויַיץ אין פארקויפט געווארן אויף נידעריקע פּרײַ־זען.

פינף יאָר פאר דער מלחמה, לויטעט דער באריכט פון דער סטאטיסטישער ביו־ראָ, האט רוסלאנד עקספּאָרטירט יערלאך 95 מיליאָן בושל וויַיץ, און קאנאַדע 60 מיליאָן. איצט וויל קאנאַדע עקספּאָרט־רען צווישן 150 און 200 מיליאָן בושל. די לאנד אויפ׳ן וויַיץ מארק הייַנטן איצט אין א גרויסער מאס אפּ פון דעם, ווי לאנג סאָוועט רוסלאנד וועט קאנען אנ־האַלטן אירע איצטיקע עקספּאָרטן. ביז איצט האט זי שוין עקספּאָרטירט ארום 22 מיליאָן בושל, און עס ווערט באריכ־טעט, אז זי האט פארקויפט נאך 20 מי־ליאָן בושל פאר׳ן עקספּאָרט.

פיר ארעסטירט אין פארבינדונג מיט רויבעריי אין טראנסקאָנער באנק און ביי קאנאדא מאלטינג קאָ.

נאך דער פארהאלטונג און אויספאר־שונג פון ארום 200 פּערזאָן אין פאר־בינדונג מיט די צוויי רויבעריין לעצטע וואָך, — $12,000 אין באנק אף טראַנ־טאָ, טראנסקאנאַ, און $2400 ביי קאַ־נאדא מאלטינג קאָ., וויניפּעג, — האט די היגע פּאָליציי ארעסטירט פיר פּער־זאָן, וועלכע זי פארדעכטיקט אין באַ־טייליקן זיך אין ביידע רויבעריין. לויט א באריכט פון דער פּאָליציי, האט זי ביי זיי געפונען א טייל פון׳ם געלט אוועק־גערויבט פון באנק אף טראַנטאָ.

די ארעסטירטע זיינען:

הערי הערמאן, פון הערמאן ראו פאר קאָ., 288 פּרינצעס סט., דזש. וויראזוב, מאקראנאלד עוו., מרס. דארוס וויראַ־זוב, זיין פרוי, און לעסלי גוון, הינענס עוויע, וועלכער זאָ לויין אן אמעריקאנער.

די פּאָליציי האט אויסגעפונען, אז די באנדיטן זיינען פון טראנסקאנא געלאפן קיין סעלקירק, וואו זיי זאָלן האבן באַ־זוכט א באַרבער שאפּ, מיט׳ן צוועק אי־בערצוביטן אביסל זייער אויסזעען. עס איז אויך א סברא, אז זיי זיינען געפאָרן מיט א טעקסי, און זיי זיינען אראָפּ אין איסט סעלקירק, באצאָלנדיק דעם טעקסי דרייווער צוויי טויזנט דאָלאר פאר דער רייזע. די פּאָליציי, א סברא, האט איצט אונטער ארעסט א פארדעכטיקן טעקסי־טריבער.

עסטרייכער יוסטיץ מיניסטער האלט ווידער אנטיסעמיטישע רעדע

ווין, אקט. 20 (איטא). — דער יוסטיץ מיניסטער הובער האט נעהאלטן נאך אן אנטיסעמיטישע רעדע אויף א וויינער וואָל־פאָרזאַמלונג, ווו עס באריכטעט די סאָ־ציאליסטישע "אָבעטער צייטונג".

הובער האט אין זיין רע׳ע דערקלערט, אז די אימיגראַנטן פון גאליציע, אזוי גוט ווי די דעמאָקראטן פון מערב, זיינען פאר־אנטוואָרטלאך פאר עסטרייכס אלע אומ־גליקן, און דערפאר איז דעם היימווערס הויפּט צייל צו באַזייטיקן די ראַזיקע פרעמדע עלעמענטן.

הובער האט אויך דערקלערט, אז נוט

דריטער פון חברונער ספרדישע רבנים טויט

ירושלים, אקט. 20 (איטא). — רבי מאיר פראנקא, דער לעצטער פון די דריי ספרד׳ישע רבנים פון חברון, איז דאָ גע־שטארבן אין עלטער פון 65 יאָר. ער איז געווען ראמק און צעבראָכן זינט דעם חברון׳ער פּאָגראָם, ווען די אנדערע צוויי חברון׳ער ספרד׳ישע רבנים זיינען דער־מאָרדעט געווארן.

א רייזיקע לויה ווערט היינט דורכגעפירט.

שערי־צדק בראָדערהוד מיטינג

מיטוואָך דעם 22טן אקטאבער, 6 אזיי־גער נ.מ. וועט די "שערי צדק בראָדער־הוד" אפּהאלטן דעם ערשטן מאָנאטלאכן "רינער־מיטינג", אין מאָרלבאָראַ האטעל.

דין מאטעסאן, פון סט. דזשאנס קאָ־לערדזש, וועט זיין דער גאסט־רעדנער. ער וועט רעדן וועגן "קאָנאדער ביינערשאפט".

—(:·:)—

אנטי־אמעריקאנער פּראָטעסט אין מעקסיקאָ

מעקסיקאָ סיטי, אקט. 20 (איטא). — אין אן אינ־טערוויו פאר דער פּרעסע, נאך א שטעוב מיט פּרעזידענט הואווער, האט טאמאס ד. עמפּבעל, מאנטאנער "וויַיץ־קעניג", דער־קלערט, אז די פּרייזן פון וויַיץ מוזן זיך נאר קירצלאך אויפהויבן. די איצטיקע נע־דריקטע פּרייזן, האט ער געזאגט, זיינען א רעזולטאט פון אן אָרגאניזירטן קאמף פון מעכטיקע אינטערעסן צו דיסקרעדי־טירן די אמעריקאנער פּעדעראלע פארם ביורא און דעם קאנאדער וויַיץ פּול.

מר. קעמפּבעל קומט ניט לאנג צוריק פון סאָוועט רוסלאנד, וואו ער איז געווען דער סאָוועטישער ראָאָנעבער אין אָרגאַ־ניזירן די מלוכה־פארמס ("סאָווכאָזן"). ער פארזיכערט, אז סאָוועט רוסלאנד האט ניט מער ווי 20 מיליאָן בושל וויַיץ צו עקספּאָרטירן, און זי וועט דערנאך מוזן אימפּאָרטירן צוריק אזויפיל וויַיץ, אויף צו מאכן מעל. עס וועט נאך נעמען דריי יאָר, איידער זי וועט ווערן א פאקטאָר אינ׳ם וועלט מארק מיט אירע וויַיץ. דער־ווייל איז לעכערלאך צו ריידן, אז די 20 מיליאָן בושל זאָלן עפּעס האבן א ווירקונג אויפ׳ן פּרייז, ווען דער וועלטס וויַיץ־שניט איז געווען פיר ביליאָן בושל. וואס פאר א ווירקונג אויף די פּרייזן קאָן דאס למשל האבן, ווען קאנאדע זאָל עקספּאָרטירן מיט 20 מיליאָן בושל מער אדער ווייניקער?

פונקט אזוי לעכערלאך איז די הנחה, האט מר. קעמפּבעל געזאגט, אז די וויַיץ פּרייזן זיינען באווירקט געווארן דערפון

מער קינדער קומען אום פון עקסי־דענטן, ווי פון געוויסע קראנקהייטן

לויט א באריכט וואס איז שבת פאר־עפנטלאכט געווארן פון דער "עקסידענט פּרעווענשאן ביורא" (ביורא צו פארמיידן די אומגליקס פאלן) פון הוויניפּעג באארד אף טרייד, איז דער אוטאמאביל געווען פאראנטוואָרטלאך פאר דעם גרעס־טען טייל פון עקסידענטן וואס האבן פאראורזאכט דעם טויט צו קינדער פון 14 יאָר און איינגער, אין פארלויף פון היינטיקן יאָר, ביז היינטיקן טאָג. 24 קינדער האבן אויף אזא אופן פארלאָרן זייערע לעבנס, זיבן פון דער צאָל זיינען דערטרונקען געווארן.

לויט א סטאטיסטיק גענומען פאר די ערשטע צען מאָנאטן פון היינ־טיקן יאָר אין די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע, וויזט זיך אויס, אז די צאָל פון אוטאמאביל־אומגליקס פאלן צווישן קינדער האט זיך פארקלענערט אויף עלף פּראָצענט. דאס איז א גרויס־סער קאנטראאס מיט דער צאָל פאטאלע עקסידענטן וואס טרעפן זיך צווישן דער־וואקסענע מענשן. דער רעזולטאט פון דער פארקלענערטער צאָל עקסידענטן צווישן קינדער, זאגט דער באריכט, איז א דאנק דער דערציאונג וואס מען ניט זיי אין די סקולס ווי אזוי אויסצוהיטן זיך פון אזעלכע און ענלאכע עקסידענטן.

טויזנטער יונגע לעבנס זיינען פארניכ־טעט געווארן פון א סך צופאלן וואס האָר־בען קיין געקאָנט אויסגעמיידן ווערן. א סך קינדער האבן זיך צעשטאכן, און אייני־קע, צום טויט, שפּיגלנדיק זיך מיט שאר־פע שערעלאך, אדער זיי האבן זיך צע־שניטן מיט ענינצעט ראזיר־מעסערלאך וואס האט, אין א סך פאלן, זיך פארענ־דיקט מיטן טויט פון פארגיפטונג.

מעדיצין פלעשלאך, נעלדאדענע ביקסן, ברענענדיקע אויוונס און עלעקטרישע מכשירים, האבן פאראורזאכט דעם טויט פון א סך קינדער.

אין א באריכט פון "נעשאנאל סייפטי קאונסיל" ווערט אנגעוויזן, אז אין די פאראייניקטע שטאטן קומען אום יערלאך פון אזעלכע אומגליקס פאלן נייַנצן טויז־זענט קינדער, אונטער 15 יאָר אלט, און קינדער אין עלטער פון 5 און 9 יאָר אלט ווערן דריי מאל אזויפיל דער׳הרג׳עט פון פארשיידענע אומגליקס פאלן, איידער טויטן פאלן פאראורזאכט צו קינדער פון דיפּטעריס אדער לונגען אנטצינדונג.

"די עקסידענט פּרעווענשאן ביורא" פון דער וויניפּעגער באארד אף טרייד האט א ספּעציעלן קאמיטעט וואס גיט זיך אפּ מיט עקסידענטן צווישן קינדער. דער קאָ־מיטעט גלויבט, אז מיט פּינקטלאכער און גענויער אויפמערקזאמקייט קאָן מען, אין

וויַיץ פּרייזן מוזן באלד ווערן העכער, פארזיכערט אמעריקאנער "וויַיץ־קעניג", ט. ד. קעמפּבעל

סאָוועטישער אגריקולטורדעלער עקספּערט לאכט איז דעם גע־דאנק, אז סאָוועטישע וויַיץ שפּילט וועלכע׳ס איז דאָל אויפן וויַיץ־מארק. — זאגט אז פּרייזן זיינען אראָפּגעדריקט געווארן פון שונאים פונם וויַיץ־פול און אמעריקאנער פארם ביורא

וואשינגטאן, אקט. 20. — אין אן אינ־טערוויו פאר דער פּרעסע, נאך א שטעוב מיט פּרעזידענט הואווער, האט טאמאס ד. עמפּבעל, מאנטאנער "וויַיץ־קעניג", דער־קלערט, אז די פּרייזן פון וויַיץ מוזן זיך נאר קירצלאך אויפהויבן. די איצטיקע נע־דריקטע פּרייזן, האט ער געזאגט, זיינען א רעזולטאט פון אן אָרגאניזירטן קאמף פון מעכטיקע אינטערעסן צו דיסקרעדי־טירן די אמעריקאנער פּעדעראלע פארם ביורא און דעם קאנאדער וויַיץ פּול.

מר. קעמפּבעל קומט ניט לאנג צוריק פון סאָוועט רוסלאנד, וואו ער איז געווען דער סאָוועטישער ראָאָנעבער אין אָרגאַ־ניזירן די מלוכה־פארמס ("סאָווכאָזן"). ער פארזיכערט, אז סאָוועט רוסלאנד האט ניט מער ווי 20 מיליאָן בושל וויַיץ צו עקספּאָרטירן, און זי וועט דערנאך מוזן אימפּאָרטירן צוריק אזויפיל וויַיץ, אויף צו מאכן מעל. עס וועט נאך נעמען דריי יאָר, איידער זי וועט ווערן א פאקטאָר אינ׳ם וועלט מארק מיט אירע וויַיץ. דער־ווייל איז לעכערלאך צו ריידן, אז די 20 מיליאָן בושל זאָלן עפּעס האבן א ווירקונג אויפ׳ן פּרייז, ווען דער וועלטס וויַיץ־שניט איז געווען פיר ביליאָן בושל. וואס פאר א ווירקונג אויף די פּרייזן קאָן דאס למשל האבן, ווען קאנאדע זאָל עקספּאָרטירן מיט 20 מיליאָן בושל מער אדער ווייניקער?

פונקט אזוי לעכערלאך איז די הנחה, האט מר. קעמפּבעל געזאגט, אז די וויַיץ פּרייזן זיינען באווירקט געווארן דערפון

מיטינג פון ת״ת מוטער פאראיין

דער מוטער פאראיין פון תלמוד תורה בעט אונז צו מעלדן, אז היינט 8.30 אוו., וועלן זיי אפּהאלטן א ווייכטיקע פארזאַמ־לונג אין תלמוד תורה.

—(:·:)—

סטאר אין ניוועדווייל, מאַניטאָ־בא אפּגעברענט

ניוועדווייל, מאַנ., אקט. 20. — די ניי־וועדוועל טרייידינג קאמפּ. דזשענעראל סטאר, איינגנטום פון ה. בראונסטאן און זין, איז דאָ איינגאנצן פארניכטעט געווארן פון א שרעק. די געביידע מיט דער סטאָק ווערט אפּגעשאצט אין $34,000 און איז בלויז טייל־ווייז געווען פארזיכערט קעגן פייער.

די איינגנטימער האבן פארשלאָסן זיי־ער נעשעפט שבת 10.15 ביינאכט, און ארום צוויי אזייגער פארטאג האט א פאר־בייגייער באמערקט די שריפה.

—(:·:)—

אנטיסעמיטישע ראיאָטן אין פּאָלען

(ספּעצ. טעלעג. צו ד״א.וו. דורך "איטא")

תל־אביב, אקט. 20 (איטא). — נאך א טאגיקן פארהער פאר ריכטער האַרקאַווי האט זיך דער פּראָצעס פון די אנטי־שילם דעמאָנסטראנטן פארענדיקט מיט א קאָ־מישן טעות. די אנגעקלאגטע זיינען באַ־פרייט געווארן, נאכדעם ווי דער ריכטער האט דערקלערט, אז ער האט געקראָגן א באַפעל פון׳ם היי־קאמישאנער זיי צו באַ־פרייען, — אבער זיי זיינען אויך צוריק ארעסטירט געווארן.

—(:·:)—

אנטי־אמעריקאנער פּראָטעסט אין מעקסיקאָ

מעקסיקאָ סיטי, אקט. 20 (איטא). — אין אן אינ־טערוויו פאר דער פּרעסע, נאך א שטעוב מיט פּרעזידענט הואווער, האט טאמאס ד. עמפּבעל, מאנטאנער "וויַיץ־קעניג", דער־קלערט, אז די פּרייזן פון וויַיץ מוזן זיך נאר קירצלאך אויפהויבן. די איצטיקע נע־דריקטע פּרייזן, האט ער געזאגט, זיינען א רעזולטאט פון אן אָרגאַניזירטן קאמף פון מעכטיקע אינטערעסן צו דיסקרעדי־טירן די אמעריקאנער פּעדעראלע פארם ביורא און דעם קאנאדער וויַיץ פּול.

מר. קעמפּבעל קומט ניט לאנג צוריק פון סאָוועט רוסלאנד, וואו ער איז געווען דער סאָוועטישער ראָאָנעבער אין אָרגאַ־ניזירן די מלוכה־פארמס ("סאָווכאָזן"). ער פארזיכערט, אז סאָוועט רוסלאנד האט ניט מער ווי 20 מיליאָן בושל וויַיץ צו עקספּאָרטירן, און זי וועט דערנאך מוזן אימפּאָרטירן צוריק אזויפיל וויַיץ, אויף צו מאכן מעל. עס וועט נאך נעמען דריי יאָר, איידער זי וועט ווערן א פאקטאָר אינ׳ם וועלט מארק מיט אירע וויַיץ. דער־ווייל איז לעכערלאך צו ריידן, אז די 20 מיליאָן בושל זאָלן עפּעס האבן א ווירקונג אויפ׳ן פּרייז, ווען דער וועלטס וויַיץ־שניט איז געווען פיר ביליאָן בושל. וואס פאר א ווירקונג אויף די פּרייזן קאָן דאס למשל האבן, ווען קאנאדע זאָל עקספּאָרטירן מיט 20 מיליאָן בושל מער אדער ווייניקער?

פונקט אזוי לעכערלאך איז די הנחה, האט מר. קעמפּבעל געזאגט, אז די וויַיץ פּרייזן זיינען באווירקט געווארן דערפון

אנב - אורחא

פון מארק

דער "וועד העיר" און דער קהלה פּלאן

דער טייטש פון "וועד העיר" איז "שטאטראט", — "סיטי קאונסיל", הייסט עס.

האבן מיר, הייסט עס, דערלעבט זיך צו אן איינענעם סיטי קאונסיל ביי אונז אין גלות?

מאַלט זיך, אז ס׳איז נאך ניט אזוי די מעשה. ס׳איז נאר דערפאר, וואס אין העברייאיש קאָן מען זאָגן וואס מען וויל, און קיינער וועט עס ניט נעמען זייער ערנסט: אדער דערפאר, ווייל מען פאר־שטייט ניט, אדער דערפאר, ווייל מיט העברייאיש לאזט זיך עס מליצה׳ווען ווייפל מען וויל. אט, ווי מען שרייבט, למשל, א טיטל אין העברייאיש: ידידי אהובי מחמדי היקר והנכבד, און א. וו. — אויף צוויי־דריי שורות.

אין דער אמת׳ן איז דער וויניפּעגער "וועד העיר" בלויז א קערפּערשאפט פון א צאָל אידן, וואס דארפן אכטונג געבן אז עס זאָל ביי אונז פירן זיך א סדר אין דער בשר־כשר פראגע. אמווייניקסטנס האט זיינען די אויפגאבן, פאר וועלכע די קערפּערשאפט איז אויף א מיטינג אויס־געקליבן געווארן.

די שטאטיקע טראטואָרן, גאסן, שולן, וואסער־לייטונג און א. וו. געפינען זיך נאך אלץ אונטער אויפזיכט פון אן אנדער "וועד העיר", וואס רופט זיך טאקע מיט׳ן גויאישן נאמען "סיטי קאונסיל".

* * *

אבער מילא, — וואס איז טאקע אין א נאמען?

די הויפּט זאך איז דאָ אויפגאבע און ווי זי ווערט דערפילט.

און איך גלויב, אז דער "וועד העיר" האט א באַרעכטיקונג פאר זיין קיום.

ביים קליינע אויסנאמען, קויפן וויניפּע־גער אידן כשר׳ע פלייש. א גרויסער טייל פון אט די אידן איז טאקע מקפּיד, אז דאס פלייש זאָל זיין כשר.

עס זיינען דאָ טאקע ביי אונז אויך א סך "מענדל־פענדל" אידן, פאר וועלכע׳ס איז גענוג די כשר פלאמבע אויפ׳ן פלייש, און זיי וויילן זיך ניט גריבלען פון וואנען עס איז געקומען. זיי אַרט ניט ווען א בחמה "האט דרייזן צונגען", אזוי לאנג ווי יעדער צונג האט אויף זיך דעם "כשר׳ן שטעמפּל. אין א גוים קאָנען זיי מסתמא אויך לייכט דורכשלאגן זיך אז דעם דאָ־זיקן שטעמפּל.

אבער ביי די מקפּידים קאָן דאָך קיינער ניט אפּנעמען דאס רעכט אויף שטרייענער כשרות, און זיי, וואס זיינען אין דער פראגע באמת פארענטערעסירט, מוזן פון אונז אנערקענען ווערן ווי די אמת׳ע בע־לעבאטים אויף כשרות.

און אזוי ווי די כשרות לאנג איז ביי אונז ניט געווען באזונדערס אויסגעצייכנט, און בחמות האבן טאקע געהאט, ווי מען זאגט, א סך מער צונגען ווי די נאטור האט זיי געשיינקט, האבן זיי דאס רעכט צו באשטימען א קערפּערשאפט, וואס זאָל אכטונג געבן אויף כשרות, — פארזאָרגנ־דיק אנב מיט א געהאלט דעם כלי־קודש פערסאנאל, וואס האט צו טאָן מיט דעם אויפזיכט אויף כשרות.

* * *

דער "וועד העיר" האט די דאזיקע אויס־גאבע דערפילט.

איך וויל זיך ניט אריינלאזן אין א דיס־קוסיע צי האט ער אין אלע פרטים גע־האנדלט גוט, אדער ער האט געמאכט פעלערן.

דער פאקט אבער איז, אז די קענגער פון׳ם "וועד העיר" קאָנען אפשר אויסזעצן בלויז קעגן געוויסע פעלערן. קיין אנדערן, בעסערן פאָלן זיי דער, צו פארענדיקן זיך שטענדיקע בשר־כשר מחלוקת׳ן. און צו פארזיכערן די כשרות מיט דער געהערי־קער השגחה פאר די וואס פארלאנגען דאס, קאָנען זיי ניט געפינען.

דער "וועד־העיר" רעכנט אן ערך אריינ־ף א סענט אויף יעדן פונט כשר׳ע פלייש, און פון׳ם געלט, וואס קומט דערפון אריין צאָלט ער געהאלט צו א סקרעטאר, צו די רבנים, שו